

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.smf@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet En robust skogspolitik för ett aktivt skogsbruk (SOU 2025:93)

Norra Skog är en skogsägarförening som ägs av drygt 27 000 enskilda skogsägare med ett samlat innehav om cirka 2,2 miljoner hektar skogsmark i de fyra nordligaste länen. Vårt uppdrag är att företräda det privata familjeskogsbruket, bedriva skogsbruksverksamhet, förädla råvara i egen industri och säkerställa virkesflöden till såväl våra egna som externa industrier. Skogens betydelse för arbetstillfällen, landsbygdsutveckling, klimatnytta och regional ekonomi är därför direkt kopplad till våra medlemmars möjligheter att bedriva ett aktivt, hållbart och lönsamt skogsbruk.

Sammanfattande bedömning

Norra Skog välkomnar Skogsutredningens slutbetänkande och de många förslag som i sin helhet förbättrar förutsättningarna för enskilda skogsbrukare, skogsnäringen, landsbygden och Sverige. Utredningens styrka är dess breda ansats och genomtänkta helhetssyn där skogens roll för klimat, biologisk mångfald, produktion, energiförsörjning, resiliens och samhällsberedskap behandlas i ett sammanhållet ramverk. En sådan avvägning mellan skogens olika samhällsmål har länge efterfrågats.

Skogsbruk är en verksamhet som sträcker sig över ett sekel och omfattar flera generationers beslut. Få andra branscher gör investeringar med lika lång återbetalningstid. Detta ställer höga krav på stabila och förutsägbara regelverk. Skogsutredningens förslag går i väsentliga delar i rätt riktning för att säkerställa att skogsägare vågar fortsätta investera, att klimatomställningen kan genomföras och att skogens alla värden kan utvecklas parallellt.

Betänkandet innehåller förslag som spänner över hela bredden av skogspolitiken: från produktion och klimatanpassning till rättssäkerhet, artskydd, forskning, tillsyn, rådgivning och EU:s växande påverkan. Genom att för första gången föreslå strukturer där produktion och naturvård kan följas upp på ett likvärdigt sätt lägger utredningen grunden för en mer balanserad, transparent och långsiktig skogspolitik.

Om förslagen genomförs finns stor potential att stärka skogens bidrag till klimatmålen, öka möjligheterna till aktivt och hållbart brukande samt förbättra förutsägbarheten i en tid präglad av klimatförändringar, ökade skogsskador och ett mer osäkert omvärldsläge. Slutbetänkandet tillsammans med delbetänkandet skapar en struktur som erbjuder tydligare ansvarsfördelning mellan myndigheter och markägare, bättre rättssäkerhet och mer långsiktiga spelregler.

Skogsutredningens viktigaste förslag

Utredningen innehåller ett stort antal genomtänkta och välmotiverade förslag. För Norra Skog framstår fem områden som särskilt betydelsefulla:

- **Produktionsmål**, skapar balans mellan produktions- och miljömål och ger en struktur för uppföljning som motsvarar den som redan finns för miljömålet. Detta är avgörande för långsiktighet och investeringsvilja i det privata skogsbruket.
- **Beräkning av skogens klimatnytta**, i enlighet med ISO-standard 13391 innebär ett heltäckande och internationellt gångbart mått som synliggör substitution, kol i produkter och därmed skogens verkliga klimatbidrag. Detta stärker både svensk klimatpolitik och Sveriges möjligheter att påverka EU:s regelverk.
- **Ett nationellt tak för undantag från brukande**, skapar tydlighet, förutsägbarhet och effektiv resursanvändning.
- **Ett tydligare Sverige i EU**, innebär ett mer samlat och strategiskt svenskt agerande i EU-processerna. Tydligare politisk styrning, bättre samordning och principer mot överimplementering är centralt för att Sverige ska kunna värna den svenska modellen och påverka EU-regler som i hög grad formar villkoren för svenskt skogsbruk.
- **Förändringar vad gäller skydd för fåglar**, är avgörande för att komma till rätta med dagens oförutsebara och rättsosäkra tillämpning av artskyddet. Förslagen innebär en nödvändig tydlighet i ansvarsfördelningen och mer proportionerliga skyddsåtgärder, i linje med EU:s fågeldirektiv.

Nedan följer Norra Skogs synpunkter på Skogsutredningens förslag, strukturerade efter betänkandets kapitelindelning där Skogsutredningens förslag redovisas i fet stil och Norra Skogs bedömningar och kommentarer direkt därefter.

Kap. 4 – Synliggör skogens klimatnytta

Regeringen ger Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram ett nytt mått för skogens klimatnytta som inkluderar kollagerförändringar i skog och träprodukter, utsläpp från värdekedjan samt potentiellt undanhållna utsläpp från andra produkter.

Norra Skog tillstyrker förslaget och ser det som en av de mest centrala delarna i utredningen. Ett nytt och heltäckande mått är nödvändigt för att synliggöra skogens verkliga klimatnytta och för att klimatpolitiken ska baseras på korrekta och vetenskapliga underlag. Dagens fokus på enbart kolsänkan missar klimatbidraget från ett aktivt skogsbruk.

Med den nya ISO-standard 13391 har vi för första gången ett gemensamt, internationellt erkänt sätt att beräkna skogens totala klimatnytta – inte bara kolsänkan, utan även den kolinlagring som sker i träprodukter, utsläppen i värdekedjan och framför allt den stora substitutionseffekt som uppstår när skogsbaserade produkter ersätter fossila alternativ.

Vi vill betona att metoden bör:

- vara transparent och baserad på verifierbara antaganden,
- använda ett tidsmässigt perspektiv som speglar skogsbrukets och produkternas långsiktighet,
- vara användbar även på regional och lokal nivå för t.ex. kommuner och skogsägare
- harmoniseras med EU:s beräkningsramar för att undvika dubbla system.

Sammanfattningsvis bedömer Norra Skog att ett nytt klimatmått baserat på ISO 13391 ger en mer korrekt och rättvisande bild av skogens klimatroll, stärker Sveriges arbete i EU och bidrar till bättre beslutsunderlag för framtida styrmedel, klimatpolitik och skogsbrukets långsiktiga legitimitet.

Kap 5. Ny syn på naturvårdsavsättningar och miljöhänsyn

5.1 Formellt skyddad skog och frivilliga avsättningar

5.1.3 Tydligare politiska avvägningar

Regeringen bör uttala en tydlig politisk avvägning för hur stor areal som bör undantas från skogsbruk och därmed också hur stor areal som kan användas för skogsbruk. Ett sådant uttalat mål bör också inkludera hur Sverige avser att bidra till EU:s gemensamma åtaganden, vara harmoniserat med internationella åtaganden samt inkludera en ambition avseende skötsel av undantagna områden.

Norra Skog tillstyrker förslaget. Ett mål för produktiv skogsmark är avgörande för att Sverige ska kunna möta samhällets framtida behov av skogsråvara och för att skogspolitiken ska bli långsiktigt hållbar. Vi bedömer därför att förslaget om ett nationellt produktionsmarksmål är ett av de mest centrala förslagen. Det ger nödvändiga strukturer för balans mellan skydd och produktion, främjar långsiktighet, rättssäkerhet och effektiv användning av samhällsresurser.

- Ett produktionsmarksmål skapar balans mellan skydd och brukande, så att beslut om naturvårdsavsättningar kan fattas med kännedom om konsekvenserna för råvaruförsörjningen.
- Det ger långsiktig förutsägbarhet för skogsägare, företag, kommuner och industri, vilket är nödvändigt i en sektor med mycket långa investeringshorisonter.
- Det säkerställer att skattemedel används effektivt, genom att tydliggöra hur mycket produktiv mark som måste bevaras för produktion för att samhällsekonomin ska fungera.
- För norra Sveriges del, med stora skogstillgångar och ett betydande beroende av skogsbruk och skogsindustri, är detta förslag särskilt viktigt. Det ger den stabilitet som behövs för att säkerställa att skogsnäringen kan fortsätta bidra till sysselsättning, regional utveckling och bioekonomisk produktion även på lång sikt.

Norra Skog vill betona att Sveriges internationella rapportering behöver spegla hela den naturhänsyn som redan tas i svenskt skogsbruk. Frivilliga avsättningar bör därför erkännas och ingå i underlaget, eftersom de utgör en betydande del av det faktiska skyddet och visar det ansvar som familjeskogsbruket tar utan ersättning.

Vi anser också att skogliga impediment, särskilt improduktiv skogsmark, bör kunna inkluderas. Dessa marker är redan definierade i skogsvårdslagen, har bevarandemål och skötselbeskrivning (fri utveckling) och uppfyller därmed kriterier som i internationella sammanhang efterfrågas för skyddad mark. Med dagens teknik är det fullt möjligt att avgränsa dem tydligt.

Att inkludera både frivilliga avsättningar och impediment skulle ge en mer rättvisande bild av hur mycket skog som faktiskt undantas från brukande och stärka Sveriges position i internationell rapportering.

5.2 Miljöhänsyn vid skogliga åtgärder

5.2.3 Kulturmiljöarbetet i skogen behöver omprövas

Regeringen ger Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen i uppdrag att i samråd med länsstyrelserna, utforma en strategi och styrmedel för att bevara, använda och utveckla de mest skyddsvärda kulturhistoriska lämningarna.

Norra Skog tillstyrker förslaget.

I dag saknas en tydlig inriktning för kulturmiljöer i skogen, vilket skapar förväntningar att alla lämningar ska bevaras överallt. Vi delar utredningens bedömning att kulturmiljöarbetet behöver bli mer strategiskt och prioriterat, så att de mest värdefulla lämningarna skyddas samtidigt som hanteringen av andra lämningar kan anpassas efter platsens förutsättningar och ett aktivt skogsbruk.

Ett tydligt exempel är de många kolbottnarna, som är vanliga och ofta likartade. För dessa behövs proportionerliga krav och generell hänsyn, medan de kolbottnar som ingår i större sammanhang eller har särskilt kulturhistoriskt värde bör prioriteras i en nationell strategi.

Utredarens bedömning: Jag bedömer att modellen, som innebär generell hänsyn vid alla skogsbruksåtgärder, är ändamålsenlig utifrån de ekologiska, kulturella, ekonomiska och sociala förutsättningarna och behoven som finns i Sverige. Jag bedömer att omfattningen på den generella hänsynen är i nivå med vad som kan förväntas i förhållande till de skogspolitiska målen. Skogsstyrelsen bör prioritera arbetet med att säkerställa en långsiktig, ändamålsenlig och robust metod för att följa upp den hänsyn till miljön som har tagits vid skogliga åtgärder.

Norra Skog delar utredarens bedömning om att dagens modell med generell hänsyn vid skogsbruksåtgärder även framgent ska vara gällande. Med generell hänsyn bevaras och ges utrymme för utveckling av strukturer och miljöer som är viktiga för den biologiska mångfalden.

5.3 Skydd för fåglar

Regeringen upprättar på lämpligt sätt en nationell förteckning över fågelarter vars populationer inte befinner sig på en tillfredsställande nivå. Förteckningen bör även innehålla den hänsyn eller de åtgärder som behöver vidtas för att bevara eller återupprätta berörda populationer. Förteckningen ska användas som gemensam vägledning för de myndigheter som tillämpar regler till skydd för fåglar.

4 § artskyddsförordningen (2007:845) ändras i syfte att bättre harmonisera den nationella regleringen med fågeldirektivets krav avseende vad som utgör en förbjuden störning.

Norra Skog tillstyrker utredningens förslag och bedömer att detta är ett av de viktigaste reformområdena i hela utredningen. Ett tydligare och mer rättssäkert system för tillämpningen av fågeldirektivet är avgörande för att komma till rätta med den oförutsebara och oproportionerliga praxis som idag drabbar många skogsägare.

En nationell förteckning över fågelarter som inte befinner sig på en tillfredsställande nivå, tillsammans med tydliga anvisningar om vilken hänsyn eller vilka åtgärder som krävs, skulle ge myndigheterna ett gemensamt och enhetligt beslutsunderlag. Detta är nödvändigt för att minska dagens stora variationer i tillämpningen.

Vi stödjer även ändringen av 4 § artskyddsförordningen, så att svensk rätt bättre motsvarar fågeldirektivets krav. Dagens svenska tillämpning har i praktiken glidit över i ett generellt livsmiljöskydd, något som inte är i enlighet med fågeldirektivet. EU-rätten skiljer tydligt mellan förbud mot störning och skydd av livsmiljöer – där det senare ska ske genom särskilda områdesskydd såsom Natura 2000 eller naturreservat.

Utredningen har också lyft fram att fågeldirektivet länge varit felaktigt översatt till svenska. Den svenska språkversionen har nu korrigerats så att den överensstämmer med de andra språkversionerna. Regeringen har dessutom aviserat att artskyddsförordningen kommer att justeras i enlighet med den nya översättningen. Det innebär att en störning endast ska vara förbjuden om den har väsentlig betydelse för att uppnå eller bibehålla en tillfredsställande nivå – inte i situationer där påverkan är marginell.

Norra Skog vill betona att staten har ansvaret för att bedöma när en art befinner sig under en tillfredsställande nivå, och att denna bedömning även ska väga in ekonomiska och rekreativa behov. När en art bedöms vara i behov av särskilda insatser ska staten strategiskt peka ut de områden där livsmiljöer behöver bevaras eller återskapas – och använda rätt verktyg: formellt områdesskydd eller naturvårdsavtal.

Ett sådant strukturerat och områdesbaserat arbetssätt är nödvändigt för att undvika dagens ad hoc-beslut vid enskilda avverkningar. Med en nationell förteckning, en rättad 4 § och borttagandet av artskyddsförordningens författningskommentar om livsmiljöer skulle förbud mot skogsbruksåtgärder bli proportionella och tydligt kopplade till verkligt skyddsbehov, samt följas av ersättning.

Sammanfattningsvis anser Norra Skog att detta förslag är en av de mest betydelsefulla reformerna för att skapa ett rättssäkert, EU-konformt och förutsebart artskydd där insatser riktas dit de gör störst nytta och där markägare ges tydliga spelregler.

5.4 Upphävande av områdesskydd

Ett beslut om att bilda ett naturreservat ska uttryckligen kunna upphävas om syftet med naturreservatet inte längre bedöms rimligt att uppnå.

Ett beslut om biotopskyddsområde ska kunna upphävas om det finns skäl för det.

Beslut om upphävande av biotopskyddsområde ska fattas av den myndighet som har fattat beslut om att bilda biotopskyddsområdet, eller som enligt lag eller förordning ansvarar för att fatta beslut om bildande av den aktuella typen av biotopskyddsområde.

Ett beslut om upphävande av biotopskydd inklusive skogsmarksskyddsområde ska förutsätta att fastighetsägaren samtycker till det.

Norra Skog tillstyrker förslagen.

Naturvärden förändras över tid och skydd bör kunna omprövas och avslutas när de värden som ligger till grund för beslutet inte längre finns kvar eller när statens prioriteringar förändrats. En sådan möjlighet bidrar till att samhällets resurser för naturskydd används mer effektivt och riktas dit de gör störst nytta. Förslaget har uppmärksamats som om det skulle bli enkelt att upphäva formellt skydd, men så är inte avsikten. Upphävanden kommer fortsatt att vara undantag och kräva tydliga skäl.

5.5 Inför skogsmarksskyddsområden i fjällnära skog

Rätten till ersättning vid nekat tillstånd för avverkning i fjällnära skog avskaffas. I stället införs en rätt att kräva att ett skogsmarksskyddsområde bildas på berörd del av fastigheten när en ansökan om tillstånd till avverkning i fjällnära skog har nekats. Incitamenten för staten och

markägaren att i stället ingå ett naturvårdsavtal anpassat för den enskilda situationen bör genom denna ändring också öka.

I samband med beslut om områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken, ska vid den ekonomiska värderingen hänsyn tas till de restriktioner som eventuellt redan finns gällande den pågående markanvändningen till följd av beslut enligt skogsvårdslagen om nekat avverkningstillstånd i fjällnära skog.

Norra Skog ser positivt på utredningens ambition att införa skogsmarksskyddsområden i fjällnära skog, särskilt eftersom en tydligare skyddsform skulle kunna bidra till bättre statistik, ökad transparens och starkare rapportering av skyddad skog i ett EU-perspektiv. Samtidigt är vi tveksamma till att den nuvarande rätten till att ersättning vid nekat avverkningstillstånd avskaffas. Dagens system är rättssäkert och förutsebart: skogsägaren får en tydlig ersättningsrätt direkt när tillstånd nekas, och processen är relativt snabb. Vi förstår tanken att ett skogsmarksskyddsområde skulle ge staten och markägaren bättre incitament att ingå naturvårdsavtal och göra skyddet mer synligt i statistiken, men vi ser en betydande risk att ersättningen i praktiken blir beroende av länsstyrelsernas budgetläge och därmed dröjer under många år, så som ofta sker vid reservatsbildning i dag. För att modellen ska vara acceptabel måste det säkerställas att bildande av skogsmarksskyddsområde sker skyndsamt och att ersättningen är rättssäker, fullt finansierad och inte konkurrerar med befintliga skyddsbudgetar. Ersättningsrätten i fjällnära skog får inte urholkas eller bli mer osäker än i dag, då detta skulle undergräva markägarnas förtroende för skyddssystemet. Norra Skog efterfrågar därför ett tydligt förtydligande av hur staten avser att garantera snabb handläggning, stabil finansiering och en fortsatt klar ersättningsrätt inom den nya skyddsformen.

Kap 6. Mer variationsrikt skogsbruk

Skogsbruket har i många avseenden blivit mer varierat sedan omläggningen av skogspolitiken 1993.

Skogspolitiken tillåter betydande frihetsgrader för markägaren att variera sitt brukande och bör göra så även i framtiden.

Ett variationsrikt skogsbruk innebär en ökad variation av åtgärder och brukningsmetoder vilket både kan sprida riskerna och öka dem. En ökad variation i brukandet kräver därför ökad kunskap, mer forskning, ett adaptivt förhållningssätt och noggrann uppföljning.

Om arealerna med alternativa mer oprövade brukningsmetoder såsom

hyggesfritt, behovsanpassad gödsling, nya trädslag och trädslagsblandningar, ökar bör ett system för tillsyn införas för att säkerställa skogens långsiktiga produktion, återväxt samt hänsyn till natur- och kulturmiljövärden.

Norra Skog välkomnar utredarens analys av variationen i skogsbruket och delar bedömningen om att ett variationsrikt skogsbruk handlar om mer än andra brukningsmetoder än trakthyggesbruk. Det stora enskilda ägandet har en stor betydelse för ett variationsrikt skogsbruk där varje familjeskogsägare har egna mål och tankar som sitt brukande. En bevarad ägarstruktur ser vi därför som centralt för ett variationsrikt skogsbruk tillsammans med ökad kunskap och rådgivning.

Kap 7. Ökad rådgivning

Regeringen beslutar om en särskild anslagspost för rådgivning i regleringsbrevet till Skogsstyrelsen i syfte att rådgivning ska utgöra en betydelsefull del av Skogsstyrelsens kärnverksamhet.

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att genomföra en riktad kunskapskampanj för att under fem år arbeta för att öka skogskunskapen hos skogsbrukets aktörer och framförallt skogsägarna.

Skogsstyrelsen bör utveckla, bygga upp och modernisera sina rådgivnings- och informationstjänster. Skogsstyrelsen kan bygga upp nya tjänster och kanaler men också utveckla och stärka resurserna till existerande sådana.

Norra Skog tillstyrker att regeringen avsätter en särskild anslagspost för rådgivning och ger Skogsstyrelsen i uppdrag att genomföra en femårig kunskapskampanj. Ett större fokus på rådgivning till skogsägare och verksamhetsutövare är mycket välkommet och något Norra Skog länge efterfrågat.

Vi delar utredningens bedömning att rådgivning är ett av de viktigaste verktygen i en skogspolitik som bygger på frivillighet. I dag hamnar Skogsstyrelsens fokus alltför ofta på tillsyn, medan rådgivningen är underutvecklad. För att bidra till verklig måluppfyllelse behöver rådgivningen ge lika tydlig vägledning i hur skogen kan skötas för ökad produktion som i hur miljöhänsyn ska tas.

Kap 7. Ökad skogsproduktion

8.1 Ett produktionsmålssystem för uppföljning och utvärdering

Förordningen (2009:1393) med instruktion för Skogsstyrelsen ändras så att Skogsstyrelsens ansvar tydliggörs för att samordna uppföljning,

utvärdering och rapportering av det mål för skogsproduktion som riksdagen har fastställt.

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på preciseringar och indikatorer av det skogspolitiska produktionsmålet samt hur detta kan följas upp och utvärderas.

Norra Skog tillstyrker utredningens förslag. Ett nationellt system för uppföljning och utvärdering av produktionsmålet är ett viktigt förslag som stärker balansen mellan skogspolitikens två jämställda mål. Att tydliggöra Skogsstyrelsens ansvar och ta fram preciseringar och indikatorer är nödvändigt för att produktionsmålet ska få samma struktur och transparens som miljömålet. Systemet skulle kunna ge bättre beslutsunderlag och synliggöra skogens tillväxtpotential.

8.2 Skogsodlingsmaterial

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att uppdatera sina föreskrifter om vegetativt förökat skogsodlingsmaterial i syfte att tillåta en användning som inte begränsas av den areal som föryngras med sådant material. I stället bör en begränsning införas om ett maximalt antal år som kopior av samma klon får användas eller ett maximalt antal kopior av samma klon som får produceras och säljas som skogsodlingsmaterial.

Skogsstyrelsen får även i uppdrag att utvärdera och ändra före skriften i 2 kap. 17–22 §§ (SKSFS 2011:7), de så kallade för flyttningsreglerna, så att dessa är baserade på dagens kunskap och inte blir oproportionerligt restriktiva.

Regeringen ger SLU Sveriges lantbruksuniversitet (Skogsskadecentrum) i uppdrag att i samverkan med Skogsstyrelsen och Skogforsk, rikta en del av sin verksamhet till att genomlys och bygga upp kompetens om skadesituationen i fröodlingar och skogsplantaskolor och ta fram lösningar på problemen, se även förslag i kapitel 9.

Regeringen ger SLU Sveriges lantbruksuniversitet (Skogsskadecentrum) i uppdrag att i samverkan med Kemikalieinspektionen ta fram studier och modeller för att analysera riskerna av bekämpningsmedel i fröodlingar och skogsplantaskolor.

Myndigheterna och skogsbruket behöver fortsätta prioritera forskning och testverksamhet kring skogsodlingsmaterial samt sprida kunskap i denna fråga, se förslag i kapitel 9.

Norra Skog tillstyrker förslagen. Vi ser positivt på utredarens förslag som ökar förutsättningarna för lyckade föryngringar genom regelförenklingar och satsningar för att säkra tillgången på kvalitativa frö- och plantmaterial.

Vi välkomnar att reglerna för vegetativt förökat material moderniseras och att fokus flyttas från arealbegränsningar till mer ändamålsenliga regler om användningstid eller antal kopior.

Att flyttningsreglerna ses över och att kunskapen om skador i fröodlingar och plantskolor stärks är också viktiga steg för ett robust och långsiktigt skogsodlingssystem.

Förslagen skapar sammantaget bättre villkor för kvalitativa föryngringar, ökad resiliens och långsiktig produktionsförmåga.

8.3 Främmande trädarter

1. Skogsvårdslagstiftningen ändras enligt följande:
 - a. En underrättelseskyldighet införs som innebär att användningen av främmande trädarter ska anmälas till Skogsstyrelsen.
 - b. Begränsningen att främmande trädarter endast får användas i undantagsfall tas bort.
 - c. Skogsstyrelsen får uttryckligen ett mandat att meddela föreskrifter om vad som avses med inhemska trädarter.
 - d. Samråd med rennäringsen utvidgas till att omfatta även återväxtåtgärder.
2. Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att utvärdera och ändra sina föreskrifter om främmande trädarter i syfte att säkerställa att begränsningar i användningen grundas på evidens.
3. Staten finansierar en större forskningssatsning om främmande trädarter, liksom för uppföljning och utvärdering av de planteringar med främmande trädarter som finns och som etableras framöver, se även förslag i kapitel 9.

Utredarens bedömning:

1. Användning av främmande trädarter bör fortsatt inte vara tillåtet i fjällnära skog med anledning av riskerna för rennäringsen och att behovet inte är lika stort inom detta område.
2. Det är nödvändigt att testa och utvärdera främmande trädarter i praktiska fältförsök eftersom klimatförändringarna kräver anpassning av skogsodlingsmaterial.

Norra Skog tillstyrker förslagen.

Vi stödjer utredarens förslag om en mer tillåtande hållning till främmande trädslag. För att i ett föränderligt klimat säkerställa en fortsatt god tillväxt och klimatanpassning är en översyn av användningen av främmande trädslag välkommet. Många av de trädslag som klassas som främmande trädslag har funnits länge i Sverige och det finns god kunskap medan det för andra trädslag som skulle kunna vara aktuella att använda i Sverige behövs mer forskning.

Vi stödjer förslaget om att införa lägsta ålder för föryngringsavverkning även för främmande trädslag men ser att det måste finnas tydliga undantagsregler för att avveckla ett bestånd i förtid om skäl finns.

8.4 Bättre återväxter

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att se över sina föreskrifter om föryngringsåtgärder vad gäller tidpunkt för tillfredställande plantuppslag, plantantal och fördelning, i syfte att förbättra möjligheterna för en tillsyn som är relevant för ett gott föryngringsresultat.

Underrättelsekravet i skogsvårdslagstiftningen gällande skyddsdikning tas bort.

Skogsstyrelsen bör prioritera tillsyn av föryngringsåtgärder.

Skogsstyrelsen bör tidigarelägga sin återväxtuppföljning i syfte att kunna följa upp just återväxtarbetet.

Forskning om föryngringskedjans alla led inkluderas i forskningsprogrammet jag föreslår i kapitel 9, med målet att säkra hög plantöverlevnad och tillväxt. Skogsnäringen uppmanas att ta en aktiv roll i ett sådant forskningsprogram.

Norra Skog tillstyrker förslagen.

För klimatet, den biologiska mångfalden och produktionen är det avgörande att vi skapar bättre återväxt i våra föryngringar. Det är i föryngringsfasen och den tidiga ungskogsfasen som framtidens skogar formas. Här avgörs vilka trädslag som kommer dominera, hur täta bestånden blir – och därmed hur väl skogen i framtiden kan leverera virke, koldioxidupptag och livsmiljöer.

Vi delar utredarens bedömning att återväxtfrågan måste få större fokus i skogspolitiken och att uppföljning och tillsyn ska stärkas. I detta sammanhang är det positivt att man föreslår en skärpning av återväxtreglerna.

Vi instämmer också i att skyddsdikning bör ses som en naturlig del av föryngringsarbetet, inte som ett separat åtgärd som kräver egen anmälan. Det är ett rimligt förtydligande som kan underlätta det praktiska skogsbruket utan att urholka miljöhänsynen.

Vi vill särskilt betona vikten av att metoderna för att följa upp återväxt utvecklas. Nuvarande system fångar inte alltid de tidiga skedena av återväxten, där mycket avgörs.

8.5 Bättre ungskogar

Regeringen ger Sveriges Lantbruksuniversitet i uppdrag att göra en särskild inventering av ungskog.

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att inom ramen för sitt statistikansvar utveckla en löpande uppföljning av ungskog.

Skogsstyrelsen bör regelbundet informera markägare om potentiellt röjningsbehov som en del av myndighetens rådgivningsverksamhet.

Norra Skog tillstyrker förslagen.

Ungskogsfasen är avgörande för framtidens skogar och vi stödjer därför att en särskild inventering genomförs och att en löpande uppföljning av ungskog utvecklas. Vi välkomnar att Riksskogstaxeringen och Skogsstyrelsen får ett utökat ansvar att gemensamt ta fram ett bättre kunskapsunderlag om ungskogens tillstånd.

Norra Skog ser också positivt på att rådgivningen om röjning ska stärkas. Här finns stor potential att använda digitala verktyg och fjärranalys för att ge markägare praktiskt användbar information om skötselbehov.

8.6 Gödsling

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att ta bort de regionala indelningarna, liksom begränsningen gällande gödsling av bestånd med höga ståndortsindex. De allmänna råden och rekommendationerna bör styras av varje enskilt bestånds ståndorts- och markegenskaper. Allmänna råd och rekommendationer av gödslingen avgränsas för att skador på biologisk mångfald, vattenkvalitet, kulturarv, sociala värden, renskötsel, vilt med mera minimeras. I uppdraget bör också ingå att anpassa de

allmänna råden och rekommendationerna till dagens teknik som ger förutsättning för högre precision vid spridningen. Därmed kan kantzonbredderna mot hänsynsobjekt på fastmark minskas från 25 meter till 10 meter.

Norra Skog tillstyrker förslagen.

Gödsling är både en klimateffektiv och ekonomiskt lönsam åtgärd, särskilt i produktionsskogar där tillväxten ökar snabbt och därmed också upptaget av koldioxid. Om den ökade biomassan dessutom används för att ersätta fossilintensiva material ökar klimatnyttan ytterligare.

Vi delar utredarens uppfattning att nuvarande föreskrifter och förordningar kring gödsling bör uppdateras. Dagens teknik för precisionsspridning möjliggör god miljöhänsyn, samtidigt som ny forskning ger bättre beslutsunderlag för när och var gödsling bör ske.

Vi välkomnar också att utredningen lyfter Skogsstyrelsens behov av att kunna hantera även mer kontroversiella frågor och att regelverken bör spegla aktuellt kunskapsläge snarare än tidigare attityder.

8.7 Askgödsling

Skogsstyrelsen bör ta fram rekommendationer för hur askspridningen bör utföras med målet att öka skogsproduktionen. Skogsstyrelsen bör också informera markägare om att askåterföring har en tillväxthöjande effekt på rätt marker med syftet att öka skogsproduktionen.

Norra Skog delar utredarens bedömning.

Vi anser att utredningen gör en mycket bra analys av både potentialen och hindren för en ökad användning av askåterföring och askgödsling. Det finns tydliga klimatomfattiga och produktionsmässiga vinster med att tillvarata biobränsleaska i större utsträckning – särskilt på dikade torvmarker där gödslingen kan ge långsiktigt ökad tillväxt och minskad växthusgasavgång.

Vi stödjer därför förslaget att Skogsstyrelsen bör se över de allmänna råden så att askspridning inte enbart ses som en kompensationsåtgärd utan även kan tillämpas i tillväxthöjande syfte.

Finska erfarenheter och studier visar att detta är fullt genomförbart och att riskerna kan hanteras med modern teknik för behandling och spridning. En sådan utveckling ligger i linje med målen om ökad tillväxt, klimatnytta och resurseffektivitet inom skogsbruket.

8.8 Begränsa skogsskadorna

Regeringen ger länsstyrelserna i uppdrag att göra en översyn av reservatsföreskrifter utifrån risken för skogsskador i reservaten och i skog i anslutning till naturreservat.

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av föreskrifterna till växtskyddsförordningen i syfte att skärpa dessa.

Regeringen säkerställer via Formas en långsiktig finansiering av Skogsforsks screeningcenter.

Regeringen ger Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, SMHI och Skogsstyrelsen i uppdrag att gemensamt och i samråd med länsstyrelser och kommuner utveckla tydligare informationssystem till allmänheten gällande brandrisk och eldningsförbud i skogen samt utreda och lämna förslag på förbättrat regelverk avseende eldningsförbud.

Den etablerade satsningen på Skogsskadecentrum bör fortsätta prioriteras av SLU och utgöra ett kunskapsnav för hela skogssektorn och andra forskningscentra.

Skogsstyrelsen bör prioritera skogsskadefrågorna genomgående i sitt arbete med rådgivning, tillsyn och övervakning särskilt avseende granbarkborre.

Skogsstyrelsen bör regelbundet genomföra övningar för att pröva skogssektorns och berörda myndigheters beredskap att hantera katastrofliknande skogsskador. Det är av stor betydelse att berörda myndigheter och skogsbruket arbetar tillsammans i frågor om övervakning, rådgivning och information till markägare.

Norra Skog tillstyrker utredarens förslag och delar de bedömningar som görs.

Skogsskador är ett växande problem och kräver ett mer proaktivt och samordnat arbete. Vi stödjer därför att övervakning och regelverk skärps, att finansieringen av screeningcentret säkras och att informationssystemen om brandrisk förbättras.

Vi ser också positivt på att forskningen breddas, inklusive ökad kunskap om fler trädslag för att stärka skogens motståndskraft. Det är viktigt att bekämpningsåtgärder kan vidtas även i angränsande eller skyddade bestånd när det krävs för att hindra spridning, och att Skogsstyrelsen tydligare prioriterar skogsskadefrågorna i sin rådgivning och tillsyn.

8.9 Viltskador på skog

Ett tydligt mål att förebygga och begränsa skador orsakade av vilt författningsregleras.

Jag ställer mig bakom det arbete som pågår inom viltförvaltningen, som följer av de uppdrag som regeringen beslutade om med anledning av skogspropositionen 2021/22:58 och bedömer att detta arbete är av stor betydelse för att uppnå en bättre balans mellan viltstammar och skogsbrukets förutsättningar.

Jag bedömer att de förslag som Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har tagit fram, exempelvis statlig finansiering av viktiga verktyg för älgförvaltningen som ÄBIN, kan få positiva effekter för att minska viltskadorna på skog.

Norra Skog tillstyrker förslagen.

Utredningen ger en korrekt bild av dagens situation och tydliggör hur betesskadorna påverkar skogens klimatarbete, tillväxt och markägares ekonomi. Trots långvarigt arbete når viltförvaltningen inte de mål som staten själv satt upp, och skadorna fortsätter att vara omfattande i stora delar av landet. Det är ett bra förslag att författningsreglera målet om att förebygga och begränsa viltskador.

Betskador innebär minskad grönmassa, försämrad återväxt, begränsade trädslagsval och minskad användning av förädlad plantmaterial vilket leder till lägre koldioxidupptag och sämre produktionsförmåga. Även viltrelaterade trafikolyckor innebär stora kostnader och mänskligt lidande.

Vi vill även framhålla att ökade fodermängder inte kan ersätta behovet av minskade viltstammar, att markägare saknar skyldighet i skogsvårdslagen att producera viltfoder och att brukandet av skog och jord måste ges företräde framför jaktintresset. Samverkan mellan markägare och jägare ska stärkas, och olämplig utfodring motverkas.

Vi vill betona behovet av en tydligare flerartsförvaltning, då dov- och kronhjort i många områden orsakar lika stora eller större skador än älg. Förvaltningen måste spegla hela skadebilden, inte enbart älgstammen.

Norra Skog stödjer utredarens förslag att ÄBIN finansieras med allmänna medel för att möjliggöra enhetlig och oberoende uppföljning.

Norra Skog tillstyrker dessutom förslaget att förtydliga jaktlagens 4 § så att viltstammarnas utveckling tydligt ska ske med hänsyn till skador på skogs- och jordbruk.

8.10 Lägsta ålder för föryngringsavverkning

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att revidera före skriften om lägsta ålder för föryngringsavverkning i syfte att nivåerna för södra Sverige också ska gälla i norra Sverige samt att utöka föreskrifterna för högre ståndortsindex. Före skrifter om lägsta ålder för föryngringsavverkning gällande främmande trädslag ska införas.

Norra Skog tillstyrker förslaget.

Vi delar utredarens bedömning om att det saknas vetenskaplig grund för skillnaderna i LÅF mellan norra och södra Sverige på samma ståndortsindex. En harmonisering av LÅF är bra och stöds av det allmänna behovet av regelförenklingar.

Norra Skog delar utredarens analys om att fler skogar bör avverkas senare för att optimera kolinlagring och ekonomiska värden. Inom familjeskogsbruket sker avverkning mer sällan nära LÅF utan många skogsägare väljer att avvakta med avverkning tills ett behov uppstår.

8.11 Robusta vägar säkrar tillgången på biomassa

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att i samråd med Trafikverket, Skogforsk och skogsbrukets aktörer ta fram en standard för byggande av skogsbilvägar.

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att i samråd med Lantmäteriet föreslå en förenklad förrättning för skogsbilvägar.

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att i samråd med Trafikverket, Skogforsk och skogsbrukets aktörer ta fram en modell för klassificering och ajourhållning av skogsbilvägars status i den nationella vägdaten.

Regeringen ser över regelverket för husbehovstäcker.

Kompetensen om skogsbilvägar bör stärkas i skogssektorn och Skogsstyrelsen bör säkerställa regional intern kompetens.

Skogsstyrelsen bör publicera statistik över byggnation och underhåll av skogsbilvägar.

Norra Skog tillstyrker utredarens förslag.

Väl fungerande skogsbilvägar är en grundläggande förutsättning för att säkra virkesflöden, möjliggöra klimatanpassning och hantera skogsskador i ett mer extremt klimat. Vi välkomnar därför att utredningen föreslår en nationell standard för vägbyggnation, en modell för klassificering av skogsbilvägar samt förstärkt kompetens inom Skogsstyrelsen.

Förslaget om en förenklad lantmäteriförrättning för skogsbilvägar är särskilt betydelsefullt. Dagens processer är ofta långsamma och kostsamma, vilket gör att vägsamverkan uteblir och vägar ibland byggs på mindre lämpliga platser. En enklare förrättningsmodell skulle ge mer robusta och långsiktiga förvaltningslösningar som knyts till fastigheter snarare än individer, och därmed minska risken för framtida konflikter och eftersatt underhåll.

Norra Skog ser även positivt på att regelverket för husbehovstäckter ses över, eftersom tillgången till grusmaterial är en förutsättning för att kunna underhålla vägar kostnadseffektivt. Vidare är det välkommet att både statistik och sektorns kompetens stärks, särskilt regionalt, så att förvaltning, investeringar och prioriteringar kan baseras på bättre underlag. Förslagen utgör ett viktigt steg för att långsiktigt säkerställa tillgången till virke och skogsbränsle.

Nyligen presenterades en strategi för enskilda vägar som arbetats fram i samverkan mellan LRF, Skogsindustrierna, Skogforsk, Sveriges Åkeriföretag och Riksförbundet Enskilda Vägar där Trafikverket, Skogsstyrelsen och Sveriges Lantbruksuniversitet SLU har bidragit med sin kompetens på området.

Utredarens förslag och denna strategi bör ligga till grund för det fortsatta arbetet för att skapa förutsättningar för att rusta upp, framtidssäkra och stötta förvaltningen av landets enskilda vägar.

Kapitel 9. Nytt forskningsprogram

Regeringen ger Formas i uppdrag att tillsätta ett forskningsprogram med fokus på skogsskötsel, särskilt skogsproduktion och återväxter. Programmet bör tilldelas 50 miljoner kronor per år under minst tio år för att ge utväxling och effekt.

Norra Skog tillstyrker förslaget.

Norra Skog tillstyrker förslaget. Ett långsiktigt forskningsprogram med inriktning på skogsskötsel, skogsproduktion och återväxt är mycket välkommet och efterlängtat. Den

skogliga produktionsforskningen har under lång tid varit underfinansierad, trots att den är helt avgörande för framtidens råvaruförsörjning, klimatanpassning och skogarnas tillväxt.

Kapitel 10. Inför ett evidensbaserat beslutsfattande

Skogsstyrelsens och Naturvårdsverkets instruktioner kompletteras med en skrivning om att myndigheterna i utförandet av sina respektive uppdrag ska utgå från vetenskap och beprövad erfarenhet.

Regeringen beslutar om en särskild anslagspost i SLU:s regleringsbrev för Riksskogstaxeringens finansiering. Finansieringen av Riksskogstaxeringen bör inte gå via Naturvårdsverket eller andra finansiärer utan ges direkt till Riksskogstaxeringen.

Utifrån sina nya instruktioner bör Skogsstyrelsens och Naturvårdsverkets utveckla sina respektive organisationer och arbetssätt så att evidens kan tas fram av en instans inom myndigheten som inte blir direkt påverkade av resultatet.

Riksskogstaxeringens verksamhet bör stärkas genom en professur med ansvar för Riksskogstaxeringens analysverksamhet.

Norra Skog tillstyrker förslagen.

Det är avgörande att beslutsunderlag och konsekvensanalyser håller hög kvalitet. Ett tydligt krav i myndigheternas instruktioner om att arbetet ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet är därför välkommet och nödvändigt för ökad rättssäkerhet och förutsägbarhet.

Vi delar utredningens bedömning att den evidens som myndigheterna använder måste tas fram av en organisatoriskt fristående funktion för att undvika intressekonflikter. Objektivitet och transparens är centralt för att öka markägarnas förtroende för myndighetsbeslut.

Norra Skog tillstyrker också att Riksskogstaxeringen finansieras via en egen anslagspost direkt till SLU, vilket stärker långsiktigheten och säkerställer oberoende statistikförsörjning. Förslaget om en särskild professur för analysverksamheten bedöms som positivt för att stärka kompetens och utveckling.

Kapitel 11. Ett tydligare Sverige i EU

11.1 Sveriges arbetssätt i EU i skogliga frågor

Prioritering och politisk vilja

Sverige måste, för det fall att regeringen vill få genomslag för Sveriges uppfattning i skogliga frågor på EU-nivå, prioritera skogsfrågorna politiskt. Inför varje ny mandatperiod för kom missionen bör Sverige ta fram ett program för sitt påverkansarbete i de politiska frågor som regeringen prioriterar. Dessa prioriteringar bör i så stor utsträckning som möjligt förankras brett politiskt.

De instruktioner som ges till förhandlare på olika nivåer i EU arbetet, och som beslutas av regeringen, bör tydligare ge uttryck för den bakomliggande politiska viljan. Det bör alltid tydligt framgå vilket förhandlingsresultat Sverige vill uppnå och vilka konkreta politiska intressen Sverige har att värna i förhandlingen. Dessa intressen bör i så liten utsträckning som möjligt formuleras som abstrakta principer och i så stor utsträckning som möjligt formuleras som konkreta resultat för svenskt samhällsliv. Instruktionerna bör ha karaktär av raminstruktioner, som ger den enskilde förhandlande tjänstemannen större utrymme att själv formulera konkreta förhandlingsinspel och talepunkter.

Inrättande av en samordnande funktion

En samordnande funktion inrättas i Regeringskansliet, knuten till EU-kansliet i Statsrådsberedningen. Politiska tjänstemän involveras i högre utsträckning i de ärenden som anses vara prioriterade. Detta sker inom ramen för ”team” där handläggare från myndigheter liksom såväl opolitiska som politiska tjänstemän i Regeringskansliet ingår.

Svensk närvaro i EU-institutionerna

Regeringen ger relevanta myndigheter i uppdrag att inrätta ett ”mitt-i-karriären”-program för nationella experter i rådsarbetsgrupper och expertkommittéer. Även de möjligheter som kommissionens program Nationella experter under professionell utbildning (NEPT) innebär bör utnyttjas i högre grad. Regeringen bör ge relevanta myndigheter i uppdrag att nominera ett visst antal tjänstemän per år för tjänstgöring i kommissionen via NEPT.

Inrättande av ett forum för samhällsgemensam omvärldsbevakning gällande skogsfrågor

Inrätta ett stående forum för samhällsgemensam omvärldsbevakning när det gäller skogsfrågorna. Detta forum bör utformas med förebild i det råd för skogsindustrins värdekedja som regeringen inrättat, men med en bredare krets av deltagare. Forumet bör vara knutet till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Norra Skog tillstyrker utredningens förslag.

Utredningen presenterar en välgrundad analys av Sveriges nuvarande arbetssätt i EU och identifierar flera centrala brister som igenkänns av skogssektorn: bristande politisk prioritering, svag strategisk samordning och otillräcklig svensk närvaro i EU-institutionerna. Förslagen om stärkt politisk styrning, tydligare instruktioner till förhandlande tjänstemän och en samordnande funktion i Regeringskansliet är därför mycket välkomna.

Vi stödjer särskilt förslagen om att Sverige inför varje mandatperiod bör ta fram ett tydligt och politiskt förankrat program för sitt påverkansarbete i skogliga frågor, och att instruktionerna till förhandlare bättre ska spegla konkreta nationella intressen. Detta är avgörande för att Sverige ska kunna agera samlat och proaktivt i en EU-process där skogsfrågorna blir alltmer centrala.

Förslagen om ökad svensk närvaro i EU-institutionerna, bland annat genom fler nationella experter och ett stärkt deltagande i NEPT-programmet, är viktiga för att höja kunskapsnivån och Sveriges genomslag i skogliga frågor. Vi välkomnar också ett nytt forum för gemensam omvärldsbevakning som kan samla myndigheter, akademi och näringsliv i en sammanhållande analys.

Ett starkare och mer samordnat svenskt agerande är avgörande för att tillvarata skogsbrukets och landsbygdens intressen i en tid då EU:s regelverk får allt större betydelse för skogsägarnas vardag.

11.2 Utvecklad rapportering till EU

Rapportering bör i vissa fall ske genom regeringen

Naturvårdsverkets instruktion förtydligas med att myndigheten inte har ansvar för sådan internationell rapportering som med hänsyn till omständigheterna bör göras av regeringen.

Naturvårdsverket bör göra en bedömning av vilken rapportering som med hänsyn till omständigheterna ska göras av regeringen. Den bedömningen bör ta sikte på i vilken mån en rapportering av data berör en eller flera av Sveriges strategiska målsättningar inom ramen för EU-samarbetet.

Uppdrag till alla relevanta myndigheter att redovisa vissa överväganden

Regeringen ger samtliga relevanta myndigheter i uppdrag att årligen redovisa vilken data som rapporteras till EU-kommissionen och till andra europeiska och internationella organ. Denna redovisning bör innehålla uppgifter om i vilken utsträckning myndigheten har gjort överväganden om huruvida de uppgifter som rapporterats är jämförbara med sådana uppgifter som rapporterats in av andra medlemsstater, och vilka överväganden myndigheten gjort för att tillse att rapporter ingen inte ger upphov till onödigt betungande förpliktelser för Sverige jämfört med andra medlemsstater.

Norra Skog tillstyrker förslagen.

Vi välkomnar att ansvar och samordning i Sveriges internationella rapportering tydliggörs. Rapportering som kan få stora rättsliga eller politiska konsekvenser för markanvändningen, t.ex. bedömningar av referensarealer, behöver ha en tydligare förankring i Regeringskansliet och bygga på ett helhetsperspektiv.

Samtidigt är det viktigt att den fackkunskap som finns hos statistikansvariga myndigheter fortsatt tas tillvara. En ordning där regeringen ansvarar för rapporteringen och myndigheterna tar fram underlaget kan ge både kvalitet och tydligare politisk kontroll.

Vi stödjer även förslaget att myndigheter årligen redovisar vilken data som rapporterats och hur jämförbarhet och konsekvensbedömningar säkerställts. Det stärker transparensen och minskar risken för att Sverige åtar sig oproportionerliga skyldigheter jämfört med andra medlemsstater.

11.3 Den europeiska gröna given

Regeringen tar fram principer för arbetet med implementering av EU-lagstiftning. Principerna bör bland annat omfatta användning av de möjligheter till regional anpassning av regelverk som medges och att implementering som går utöver de skyldigheter som följer av EU-lagstiftningen bör undvikas och alltid motiveras.

Kopplingen mellan genomförandefas och förhandlingsfas stärks genom att organisera arbetet i arbetsgrupper som följer arbetet med ett direktiv genom hela processen, vilket också ökar möjligheterna till samordning och styrning.

Norra Skog tillstyrker förslagen.

Den europeiska gröna given har fått stort genomslag i svensk skogspolitik och påverkar i hög grad det privata skogsbruket. Vi stödjer därför att regeringen tar fram principer för implementering som motverkar överimplementering och utnyttjar möjligheten till regional anpassning. Förslaget att knyta samman förhandlingsfas och genomförandefas genom arbetsgrupper som följer ett direktiv hela vägen är också mycket viktigt.

Vi vill samtidigt betona behovet av att analysera de samlade effekterna av EU:s lagstiftning för skogsägare och för den svenska modellen för hållbart brukande. Regelverken inom den gröna given är omfattande och ibland motstridiga, vilket kräver bättre konsekvensanalyser och tydligare politisk styrning. Skogens multifunktionella roll – för klimat, substitution, råvaruförsörjning, beredskap och landsbygdsutveckling – måste få tydligare genomslag i EU-politiken.

Vi instämmer också i utredningens bedömning att svensk och nordisk närvaro i EU:s institutioner behöver stärkas för att säkerställa att boreala skogsförhållanden återspeglas i lagförslagen.

Kapitel 12. Tydligare miljökvalitetsmål

Regeringen bör återkommande ge Miljömålsberedningen i uppdrag att föreslå etappmål för att tydligare styra miljömålsarbetet mot de uppsatta politiska målen. Eftersom etappmålen är målsatta och tidsbegränsade skulle Miljömålssystemet där igenom bli mer tydligt och insatserna mer precisa.

Beslut av nya etappmål måste även innehålla beslut om tilldelning av resurser till berörda myndigheter så att etappmålet kan uppnås.

Det finns stora otydligheter i vad som krävs för att miljökvalitetsmålen ska vara uppfyllda. Miljömålssystemet bör därför ses över så att målen uttrycks mer specifikt, att de görs mätbara och att de tidsätts för att göra målen realistiska och för att öka acceptansen för miljömålssystemet bland de som bidrar till dess måluppfyllnad.

Norra Skog tillstyrker förslagen.

De svenska miljömålen har en viktig roll i att sätt mål för och följa upp arbetet för en bättre miljö och en hållbar framtid. Idag styrs mycket av vårt nationella miljöarbete av EU-förordningar och internationella åtaganden. Att införliva dessa i och harmonisera det svenska miljömålssystemet skulle bidra till en ökad tydlighet.

Att etappmål tas fram återkommande och kopplas till resurser för berörda myndigheter är viktigt för både effektivitet och ansvarstagande. Vi stödjer också att miljömålssystemet harmoniseras med EU-rätten för att skapa större tydlighet i styrningen.

Vi ser samtidigt behov av att uppföljningen blir mer oberoende och att rollerna mellan uppföljning och förslag till styrmedel separeras. Röddlistan är inte lämplig som indikator eftersom den bygger på bedömningar; indikatorer bör i stället vila på objektiva data, såsom riksskogstaxeringen och fågeltaxeringen.

12.7 Lösningförslag för miljö kvalitetsmålet Levande skogar

Förtydliga definitionen av miljö kvalitetsmålet Levande skogar genom ett tillägg (tillägget är kursiverat): "Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljö värden och sociala värden värnas. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att andra mål för hållbar utveckling inte äventyras."

Tag bort preciseringen "Ekosystemtjänster".

Ändra preciseringen "Främmande arter och genotyper hotar inte skogens biologiska mångfald" (ändringen är kursiverad) till "Främmande invasiva arter och genotyper hotar inte skogens biologiska mångfald".

Ändra preciseringen "Natur- och kulturmiljö värden i skogen är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns" till "Kulturmiljö värden i skogen värnas och en mångfald av kulturmiljöer bevaras, används och utvecklas".

Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att se över målmanualen för Levande skogar i syfte att

- **Ersätta indikatorerna "Rödlistade arter" och "Antalet rödlistade (CR, EN, VU) arter med minskande populationer där skog är en viktig livsmiljö" med en ny indikator (nytt är kursiverat): Status för arter och naturtyper som ingår i Naturvårdsverkets åtgärdsprogram.**
- **Ta bort indikatorn "Skogsbrukets försurande påverkan" som följer upp i vilken utsträckning det tas ut mer grot i förhållande till hur mycket aska som återförs.**
- **Anpassa indikatorerna "Gammal skog" och "Gammal skog med särskilda naturvärden" i preciseringen "Grön infrastruktur" så att definitionen av gammal skog överens stämmer med definitionen i förnybartdirektivet.**

Utredarens bedömning:

Miljökvalitetsmålet ”Levande skogar” ska följas upp och utvecklas med ett evidensbaserat arbetssätt (se kapitel 10).

Skogsstyrelsen bör prioritera arbetet med uppföljningen av skogsbrukets lämnade hänsyn så att den genomförs långsiktigt och i full skala (se avsnitt 5.2).

Norra Skog tillstyrker förslagen.

En uppdatering av *Levande skogar* är nödvändig – dagens mål är otydligt och i praktiken omöjligt att nå. De föreslagna justeringarna gör målet mer realistiskt, mätbart och bättre anpassat till både nationell och EU-rätt.

Vi stödjer särskilt tydligare målformuleringar, att indikatorer som bygger på bedömningar ersätts med objektiva data samt att kulturmiljöpreciseringen moderniseras. Vi välkomnar också kravet på en evidensbaserad uppföljning och att hänsynsuppföljningen prioriteras.

12.8 Lösningförslag för miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan

Regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att följa upp och redovisa indikatorer som årligen följer avverkningsnivåer, tillväxt i levande träd samt naturlig avgång i syfte att snabbare än vad som kan utläsas i uppföljningen av LULUCF, följa trenden för skogens bidrag till att motverka klimatomställningen. Indikatorerna bör införas i Naturvårdsverkets målmanual för miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

Regeringen ger Miljömålsberedningen i uppdrag att föreslå åtgärder för att beskoga lämpliga marker för att snabbt skapa en skogsproduktion och motverka klimatpåverkan genom ökad koldioxidinbindning och produktion av fossilfri råvara.

Utredarens bedömning:

När EU:s kommande etappmål inom klimatpolitiken till 2040, är beslutade anpassas miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan till att följa dessa.

Norra Skog tillstyrker förslagen.

Vi ser positivt på att komplettera uppföljningen med indikatorer för avverkning, tillväxt och naturlig avgång för att snabbare kunna följa skogens klimatbidrag. Även uppdraget att utreda ökad beskogning på lämpliga marker är viktigt för att stärka kolinlagring och tillgången på förnybar råvara. Att målet anpassas till EU:s kommande 2040-ram är rimligt och bidrar till ett mer samordnat klimatarbete.

Avslutning

Norra Skog vill avslutningsvis tacka för möjligheten att vara representerade i Skogsutredningens expertgrupp och att få lämna synpunkter på denna viktiga utredning. Skogsägarna och produkterna från skogen är grundpelare i den gröna omställningen, i klimatpolitiken och i landsbygdens utveckling. För att skogsägarna fortsatt ska kunna ta ansvar för både skogsproduktion och biologisk mångfald krävs en skogspolitik som är rättssäker, långsiktig och begriplig.

Med skogens långa tidshorisonter, ökande klimatutmaningar och ett mer osäkert geopolitiskt läge behövs nu även en bred politisk överenskommelse om skogen. Utredningens förslag skapar goda förutsättningar för detta.

Vi vill även lyfta att tiden fram till valet är begränsad och att det därför är viktigt att regeringen prioriterar denna reformagenda. Statsminister Ulf Kristersson betonade i sitt brev till landets skogsägare inför valet 2022 betydelsen av stärkt äganderätt, förutsägbarhet och rimliga villkor. De löftena behöver nu omsättas i konkreta beslut. Med Skogsutredningen, artskyddsfrågan och ersättningsrätten samlade på regeringens bord finns nu en möjlighet att skapa långsiktiga och stabila villkor för Sveriges skogsägare och för den roll skogen ska spela i klimatomställningen.

För Norra Skog

Jonas Eriksson
Medlemschef, Norra Skog

Ida Nyberg
Jurist, Norra Skog

Stig Högberg
Styrelseordförande, Norra Skog